

N°. 51.

Pirmdeenâ 21. Dezember (2. Janw. 1871)

1870.

Mafſa par gabdu 1 rubl.

Siina laffitajeem.

Wehl reis të faweem laffitajeem sinnojam, ka Mahjas weefis arri nahkoschâ 1871 gaddâ jawu zellu staj-gahs ar atjannotu ſpehku. Tapelz luhdsam laffitajus, lai pee laika peeteizahs un usdohdahs, ka warram sinnaht, zif lappu jau no pascheem pirmajeem nummureem jadrikke. Pirmais nummuris jaunâ gaddâ tiks isdohhts 2trâ Janwarâ. Nahkoscha gadda Mahjas weefa gadda gahjumam par usdewi gadda gallâ dahwinajim janku un wehrtu peeminnu lihds.

Nahditajs.

Korra sinnas.
Eefſchemmes sinnas. No Rihgas: Keisera apdahwinafhana, — rekruſchu manifesta sinnas.
Chriemmes sinnas. No Wahzsemes: wangneeku faſwehrejhanabs, — ſtribbis Luſemburgas deht. No Franzijas: larra-sinnas. No Englandes: preeſteris Hijajintê. No Italijas: pahw waldischanas pahreeschanu us Rohmu.
Zittas jaunâ sinnas. No Rihgas: kammanu ſtuhmeja talſe. No Rownas: pahw laupitajeem.
Jaunatâs sinnas.
 Keiseriflas Wiſsemes wiſſeem-derrigas un ſemm'lobpſchanas-bee-dribas iſbraulſchana un ſehdeſchana Kuhjenê 18. un 19. Septemeri 1870. Jouna ſtoblas-namma eſwehtſchana Baldohnê. Par ſwehto Wôhhândo uppiti. Pateefibai un weenprahtibai. Labbisas un zittu prezzu tirguê.
Veelittumâ. Wez atkal jaunâ. Amerikaneeſchu dſihwê. Smeellu ſtabitini. Iſfluddinaſchana.

Korra sinnas.

Karrotaji un aplehgeretaji, kâ arri aplehgeretee ſawus ſeemas-ſwehtlus jau pahrlaiduſchi un patlabban kahpi pahw wezza gadda rohbeſchahm pahri eefſchâ jaunâ gaddâ, bet, ar kahdu ſirdi! Nu, to jau warr ſapraſt, ka ſchee pretti-neeki latris ſewi turra par newainigako pee ſchahs ne-laimes un dohma, ka tam ohtram par to buhſchoht ja-atbild preeſch Deewa un preeſch paſaules. Tahdus wah-dus tee jau itdeenâs ſwannâ un katram irr ſawa parteja, kaſ tam taiſnihu dohd. Nu, mehſ jau winnus neteeſa-ſim, bet noſchehloſim, tohs pahw to pohſtu, to paſchi ſew fataiſa.

Schinnî neddekâ, ſwehtku labbad, maſak ſinnas no Franzijas larra-lauka nahluſchâs. Un to tad arri lai ſtabſta? Wiſſ gan drihſ wehl tâpat ſtahw, kâ agrat; tikkai 15tâ Dezember atſtrehia të Rihgâ va telegrafu kahda ſinna, ka Wahzeefchi eefahluſchi pee Parihſes weenu ſtanſti apſchandiht; bet ſchi ſtanſte wehl eſſoht til taht no pilſſehtas, ka, kad to ſtanſti usneumoht, tomehrwehl newarroht Parihſi aiſſ-ſneegt. Tad nu Wahzeefchi tal weenreis, buhs eefahluſchi Parihſi bombardeereht. Warr buht, ka Wahzeefchi bihtahs Parihſei duhſchigi wirſu kriſt, dohmadami, ka ſchee pulweri appaſch ſtanſtehm un wallehm paliffuſchi, ar to usmah-zejus ſchaut gaiſâ. Newarr ar ſapraſt, ar to tee Parihſ-neeki pahrtteel. Senn jau daudſinaja, ka tee apehdoht wiſſus ſunnus, ſwehrus no Keisera dahraja un pat ſchur-taſ, bet nupat atkal daudſina, ka teem wehl eſſoht pahrtikka lihdsi Februar mehneſim. Kâ to lai ſaproht? Woi til winneem nebuhs kahds zelſch pa ſemmes appaſchu, pa to tee ſew prowijantu peewedo! No Bordo p. ratia, ka tur no Parihſes ſinnohts, ka Parihſe wiſſi eedſihwotaji teefoht usrakſtiti pehz tahm eelahm, tur tee dſihwo, lai pee gallâs isdallifchanas warretu taiſni darriht; zaur ſcho usnemſchana grihboht arri tohs vanahht, kaſ no larra-deeneſta atrahwuſchees. Gahſi wairs nedeſſina Parihſe, tikkai kab-dâs rettas eelas ar to teel appaifmotas. Wiſſur zittur bruhſe ſemmes-elji jeb nawtu. Laupifchana un ſleplawiba taggad noteel rettati, nelâ zittâ laika. Pee larra-teeſas irr generalis Troſchih par preeſchſehdetaju.

No larra-lauka melde ſchahdas ſinnas: No Werſaljes, 12tâ (24.) Dezember. Pirma armija, to generalis von

Manteuffel wadda, waffar uskritta eenaidneekeem Amiens pilssehtas rihta pussè; lai gan teem bij ohtreis til daudf spehta un wairal leelgabbalu, tomehr teem atnehma astonus zeemus, to tee aissstahweja, — fahwahs lihtes waffaram. Lihds schim wairal ta 400 ne-eewainoti wangneelt fanemti. — Amiens, 12. (24.) Dezember. Waffar pirma armija uswarredama labwahs prett 60,000 eenaidneekeem, no ta libds schim 1000 wangneelt fanemti. No Versailles, 15. (27.) Dezember. Waffar Franzijas seemeka armija sahka atpakkat eet. Waffar djennotees daudf kauschanahs notiffa. Frantschu waldischana Bordo pilssehta pawehlejuje jaunu armijn eetaischt. Nantes p. teel nostipri nata, lai to warr aissstahweht. — No Dresdenes, 15. (27.) Dezember. Te patlabban sinna atnahluse, ta schodeen vreefsch pilssehtas Wahzeescht eesahfuschchi pee Parishes bombardeeht to fkansti Wongsarong.

Lahdas kauschanas un schauschanas tur noteel beej ween bet neweenu sohli neteeft klachtat pee meera. — Garibaldi's naw wis atloists, ta reis daudfinaja, bet no wiina darbeem nedjird itt neso. Winna pulka effoht kaudis no daudf tautahm un wallodahm, kas zerrejuschchi sem wiina waddischanas uswarretaju froht eemantohst. Laikam wiina gudriba un sapraschana schinni farrà neso negeld. Zit taggad seemas-laita — jo tur are libds 6 grabdeem jau jallis un sneega effoht labba fahrta — ta farroschana grubta, to warr saprast, kad dohmajam us teem stipri draggateem, kas pee semmes nofrittuschchi, paschi newarr uszettees un kam te zaur fallu pohsta ja-aiseet. Lahds zilwets, kas wairz newarr pats few palihdssetees, irr padohs wiffahm breesmahm un wiinam jatauj ar fewi darriht, ta ween usmahzejs, zilwets woi swehrs jeb putnis ar wiinu gribb darriht. Tur farra-lauka aplahrt staigajohst are blehscht un fleptawas, nabbagus krittuschohs aplaupidami, samaitadami un noschnaugdami. Ta lahds rittmeisters, Girffenberg swahra, nostahsta, to pats peedfihwojuschi farra-lauka pee Gorse. Wansch falka: bij jau rihta-blahfma, kad no gibhta atmojdohs un eerandsiju zilwets stary lihku gubbahm. Staigajohst; redseju weenu ar Joanniteri frustu us rohtas, (Joanniteri irr eewainotu apfohpeji farra-lauka), gribbeju weem peefaukt few par palihgu, bet man bals aishrahwahs, kad eerandsiju, to tee darrija. Tas wihrs ar to frustu sauza ohtre klacht pee lahda strehta eewainotu un nomiruschu — man itt tuwu. Te nu bij pehz usfittas weens farra-preesteris un diwi Joanniteri. Pee zilwetu strehta atnahfuschchi tee ar nascheem un schlehrehm eesahka frittuschchem mundeerus wakkà taifcht, un kad weens no teem wehl pafustejahs, tad to ar rohlahm noschnaudsa; kad us fruhthim neso neatradda, tad ismefleja keschas, latru rinki, to atradda pee krittuschchi wai eewainota rohtas, ar wiffu pirtsu nogreesa un to laupijumu wiffu preesteris peeglabbaja pee fewis. Nu tee swehri nahza pee tahs weetas, tur es gulleju un weens manni yamannijis, lehza man klacht; es brehzu pilnà rihtle, bet diwi tehwinì aissstrehja vreefschà. waffi turreht. Par laimi atraddu fawu peelahdetu 8 stohbru rewolweri few blakkam, to nu speedu wakkà, preesteris nofritta pee semmes un tee zitti diwi aissbehga, bet farra waktneeti pee steigdamees tohs fanehma zeet. Pee ismefleschanas atraddahs, ta schee eewainoto apfohpeji bij laupitaji, weens trakteerneets no Düren pilssehtas, baggats zilwets un trihs Belgeeschi, faina-razzeju usraugi. Pee scheem klacht atradda lahds 80 wehrtus grebseus, zittus wehl ar wiffem lihds nogreesteem pirsteem, lahds 300 pulstienus, naudas matlus ar naudu un wirfneeku palettes. Wehrtiba tahs leetas bijuschas 20,000 dahlderus. Schee swehri tiffa aisswejt us Koblenzi. — Ta eet farra-lauka. Deews lai driht dohd meeru!

Gelfsemmes sinas.

No Nihgos. Augstais Ruugs un Keisers to

grahmatu- un biltschu drikketaja lungu Ernst Plates apdahwinajis ar selta medali, kam wirsrahts „par uszittibu“ un kas ar Stanislowa banti pee falka walfajama.

No Nihgos. Te saweem lassitajeem, — kam waijag sinnahst, — pasneegsim tahs wiffswairal wehra leelamas un waijadsigas sinas no taggadeja manifesta pahb to nahfamu rekruschu dohschana. Tur ta lassams: „Schi rekruschu nemschana — ta jau fazzibts — ja eesahf 1mà Februar un japabeids 1mà Merz 1871. Pee schabs rekruschu-nemschanas tais gubernijas un apriakds schai Keisera walfte, kurrahm rekruschu liffumi dohti, irr jadarra pehz scho liffumu nosazzischanahm, un peelliffumeem, pahrtaisischanahm, kas atrohdahs Mufsu manifestà no 25ta Oktober 1868 un te jakeel wehra: 1) Tahs nodohschanas maffadamas draudses teel atfwabbinatat no tahm refr. liff. § 204 nosazzitahm isdohschanahm preelsch rekruschu gebrhschanas, promijanta un lohnes; schabs tehreschanas schinni rekruschu dohschana 1871 janemm no walfis-nodohschanu atleelahm. 2) Ta § 22 Mufsu manifestà no 25ta Oktober 1868 nosazzita wiffsmasaka rekruschu zetta- jeb apdahwinaschanas nauda, teel nozelta un tahm draudsehmt teel attauts paschahm nofpreest, woi tahdu malfu teem doht un zil doht. 3) Lahds zilwets, kas libds 1mo Janwar 1871 wehl naw peedfihwojuschi pilnus 21 gaddus, nebuhs par rekruschem nemt, nedj preelschà west; til tad to warr darriht, kad lahds no fama pascha labba prahta gribb rekruschos eet, kad brahtis preelsch brahta woi raddineeks preelsch raddineeka pee tahs paschas rewistjes-familijas peederredams, gribb deenestà eet. Schinni leetà jadarra ta, ta § 14 Mufsu manifestà no 25ta Oktober 1862 nosazzibts. — 4) Rekruschu flaits, kas nemmams no zittreiseju frohna-semneeku rekruschu apriakeem, naw wis janofalka pehz wiinu rewistjas dwehselehmt, bet pehz ta flaita, zil tur irr to jaunu kauschu, kas to peederrigu wez-zumu peedfihwojuschi. (Sche irr dohti ihpaschi padohmi, ta tur wiff ja-aprehkina un ja-isdarra un schi isdarrischana uswehleta walfis eelschigu buhschana ministeram, kameral-teefahm un gubernatoreem.) 5) Pehz tahs 4ta punktè norahditas fahrta, irr arri tais birgeru familiju rekruschu apriakds, kam daudf strahdneeku, (refr. liff. § 811) jadarra un pehz to jaunu kauschu flaita rekruschu nemschana ja-isdarra. 6) No rekruschu buhschanas atfwabbinajami tahdi zilweti, kas pee kauschu fshlahm irr fshlmeistera ammatà, ja schee preelsch ta ammatà peederrigu efsamu pehz sinnamas fahrta noturrejuschi (ta israhda walfis padohmneeku spreedums no 22tra April 1868), jeb kad tee pilnigi ismahzijusches tahdas fshlås, tur dabbu to waffu, kauschu fshlås usnemt fshlmeistera ammatu. 7) No rekruschu buhschanas naw wis atfwabbinajami tee laudis, kam pehz mufsu manifesta no 25ta Oktober

1868 § 27 punkt. 1 un 3, irr brablis strahdneeks, arri tad, kad tas brablis dšibwotu fewiſchki, woi arri jau peederretu pee zittas draudjes; til tad ween tas warr notift, kad ſchis strahdneeks brablis irr farra-deenesta aiſgabjis, woi pawiffam paſuddis, jeb pehz teeſu ſpreeduma aiſſubhtis us ſtrahpes koloniju woi Sibiriju. 8) La atſwabbinaschana no refruſchu lohſeſchanas, kas pehz § 907 refr. likumõs teel wehleta, kad brabta naw, tam pehz wezuma tuwakam raddineekam, jeb ſahdam zittam familijas beedram, kas familijas rulli tai paſchã numnummurã eerakſihts, — ta til ween tad nowehlejama, kad tas raddineeks woi familijas beedris peederr pee tabs familijas daktas, is furras nodohs tas refruhts, zaur fo zehluſehs ta brihwiba, zittu atſwabbinabt. — 9) Taggad irr nozeltas tabs refr. likumõs § 1030, 10. un 14. punktis, preeſch Widſemmes, Kurſemmes un Jggauunſemmes gubernajahm noſazzitas brihwibas jeb teeſas, pehz furrãhm paſtes-puiſchi, zeplu-muhrneeki, buhwmanni, rattu taiſitaji un kalleji tikla no refruſcheem atſwabbinati. — 10) Pehz ta likuma no 18. Juni 1868, kas ſchinni Keiſera walſte dohts pahr refruſchu iſpirlſchanohs no farra-deenesta un pahr weetneeku pirlſchanu ſawã weetã, teem, kas no farra-deenesta ſwabbadi gribb palift, irr ta eemãſajama nauda noſazzita 570 rubti.

Ahrſemmes ſinnas.

No Wahſſemmes. No Kernes iſpauduſehs tahda ſinna, la tee Frantschu wangneeki, kas Wahſſemmẽ, effoht ſleppen lohpa ſawehrejufchees, wiſſi reiſã zeltees ſahjãs un ar warru zaur Wahſſemmi iſlauſtees zauri us Franziju. Tomehr ſalka tam pretti, la ta newarroht wiſ notift, lai gan daſchi retti, kas tuwak pee rohſeſchãhm, ta jau darrijuſchi, — kluffam aiſbehdami. — Bruhſchu kehwinam no wiſſeem waldineekeem, ir no pahweſta, nahluſchãs laimes-wehleſchanas us keiſera gohdu. — Pahr to Luſſemburgas ſtrihdi ſtahſta, la buhſchoht Amerikas brihw-walſtu waldifchãnu peenemt par iſſchibreju. Luſſemburgas waldifchãna nemmahs peerahdiht, la Bruhſchi winneem pahr dauds wainas peerahdoht, kas nemas ne-effoht teeſa. Franzuſchi maſak effoht ſchinni nemeera laikã zaur wiannu ſemmi ſtaigajuſchi, nekã Bruhſchi paſchi un t. pr.

No Franzijas. Lai gan katram ſchãhdu woi tahdu awiſchu laſſitajam ſklaidri ſinnams, ſahdã wihje ſchis taggadejs karſchs Bruhſcheem iſzehlees ar Frantscheem, prohti, la Frantschi jeb Franzijas keiſers gluſchi nepeederrigu eemeſtu ſameleja un tuhdat Bruhſcheem farru peeteiza; — lai gan wiſſi to itt labbi ſinn, us furru puſſi ta taiſniba, tomehr irr arr deesgan awiſes, kas publejãhs paſchas few un ſameem laſſitajeem to eerunnabt, la Frantschi pee ſcha farra gluſchi newainigi, bet Wahzeſchi ween effoht tee wainiger, — tee neſchẽhlige, kas gribboht

tahdu leelu brangu tautu famihdiht un few ſem ſahjahm dabhuht. Scheem Frantschu aiſſtabwetajeem tad nu patiks laſſiht ſahda telegrafa ſinna, kas laſſama ſahdã Frantschu awiſe (Journal de Fecamp) un kas ſkann ta: „13tã Dezember 1870. Balmonges gubernators Felampes gubernatoram: muhſu ſpehks eegãhjis Parihje. Bismarks Werſalje ar 80,000 farra-wihreem aplehgerehts. 50,000 Wahzeſchi ſawangoti, 50 leelgabbali noxemti, 200 aiſnagloti. Bruhſchu prinzim Friedrich Kãhrlim leelgabbala lohde galwu norãhwufe. Generalis Troſchih ar 100,000 farra-wihreem maſcheere us Monges Bruhſcheem paſſat. Schodeen, 13tã Dezember, generalis Wehngri ar 60,000 ſaldateem nahks us Ronei un tẽ kãht Jums ſinnoju, la Bruhſchu leelgabbalneeki un dauds farra-pulli ſteigſchus ween ſteidjãhs prohjam, dikti nemeerigi buhdami un t. pr. Balmonges gubernators Lehgoa (Lingois).“ — Scho ſinnu Felampes gubernators tuhlin peeſubhtijis Hawres polizei-meifteram un ohtrã deenã tai paſchã awiſe atkal bij laſſama ſchãhda ſinna: „No Runi pils mums peeſubhtitas ſchãhdas ſinnas, kas no Parihſes awiſeem nemtas: „10,000 Bruhſchi noſanti woi eewainoti, 25,000 Marnes uppẽ noſlihuſchi. 270 leelgabbali muhſu rohſãs, 180 aiſnagloti. — Prinzis Friedrich Kãhrl pagallam. Bismarks eewainohs un ar wiſſeem ſameem generateem un ar naudas kaſti ſawangohs. Kehniſch Wilhelms irr Mezze. Wiſſa Wahzeſchu armija behg us rihtem. Burbalkis pagallam. Troſchih ar 125,000 wihreem maſcheere us Normandiju“ un t. pr. — Lai nu weens zilwels ſaproht, fo tahdas ſinnas noſihme, kad dſird, la Wahzeſchi wehl ſchodeen tãpat ſtabhw ſawã lehgeri ap Parihſi, la ſtabwejuſchi. — Kã dſird, tad ſchãhdas ſinnas Parihſneekeem pee ta palihds, la wiannu laudis, kas no zittas puſſes nekãhdas ſinnas nedabbu, ſchãhdeem melkeem tizz un duhſchigi zekãhs Wahzeſcheem pretti. Tapehz taggad arr dſird, la weetu weetãhm pulkeem ſazekãhs ſahjãs, la ittin ahtri farra-pulli teekoht ſazelti arri, tikpat ahtri iſrihtoti un Wahzeſcheem pretti ſubhtiti. Ir Parihſe tee naw duhſchu ſaudejuſchi, bet kã dſird, reiſu reiſãhm uſkriht aplehgeretajeem wirſã, no la warr ſapraſt, la ſcho farru wehl til ahtri nepabeigs wiſ.

No Englandes. Agrã awiſes dauds runnaja pahr to lattoku preeſteri Hijazintu, Franzijã, kas pahweſta nemaldibai pretti turrejãhs un reiſ us Ameritu aiſbehdga. Prohtams, la arri tas taggad buhs no ſawa ammata nozeltis, ſãhrotu kã jau daſchi zitti, kas negribb pahweſtam to warrens gohdu doht. Schis patſ preeſteris neſenn Londonẽ turrejis preeſchlaſſifchãnas pahr to taggadeju farru, un to eenahſchãnu nowehlejis teem zaur farru pohſtiteem Franzijas eedſihwotajeem. Wiſch ſawã runnã wehlejees, la eenaidneekeem waijadſejis lehnali un apdohmigãli ſtrahdaht. Franzijai nemas newaijagohht

to Reines guberniju un tāpat arr Bahzsemmei newaijagohť Elsases un Lotringas. Bahzsemmes weenprahťiba Franzijai newarroht nelo skahdeht un lai gan winnam nebuht nepatishoht, ka Bahzsemme gribboht tohs 2 aprinkus Franzijai atnemt, tomehr zaur scho skahdi Franzija masaka nepalilshoht sawa walstu gohdā. Winsch drohshi tizzohť, ka Franzija no taggadejas pasemmoschanas zelschotees neween warrā, bet arri par jaunu atdsimschoht sawa dsihwē. Schahda pahrmahzischana winnai effohť bijuse waijadfiga, lai ta tiftu isglahbta no ta famaitaschanas besdibbina, lurrā ta eestigguse.

No Italijas. Italeescheem leelais darbs, sawu waldischanu us Rohmu pahwest. Spreesch lohni un brihwibas preesch pahwesta, bet tā, ka pahwests lai paleek arween patš waldineeks pahrewi un sawu buhschanu. Schahdam lilkumam laudis atkal dikti pretti un negribb palaut, ka weena walsts irr eelsch ohtras, fur grubti buhschoht aissargahť, ka weena ohtru neaisteek ne schā ne tā. Bes ta wehl pahwests taggad nemas nedohma, wisseem teem jauneem lilkumeem un notaischanahm padohtees; winsch til tad gribb meerā palikt, kad Italijā wissu tā eetaisa, kā pa wezzam bijis. Kas nu to wairs dohs! — Daschi ministeri gribbejuschi ittin ahtri ar wissu waldischanu us Rohmu pahrwaddatees; bet kad labbi wissu pahrdohmajuschi, tad atsinnuschi, ka til labbi puschgads jau pahreeschoht, kamehr to pilnigi isdarri schoht. Beidsoht nolilkuschi, ka wisseem ministereem un teefahm lihds 31mu Merz n. g. waijagohť Rohmā pee weetas buht. — Arri tas jau tizzis norunnahťs un nospreests, ar kahdu zeremoniju kehniensch Rohmā tikschoht eeweests. Trihs deenas tē tureschoht leelus swehtkus un wiss jau nosazzihťs, kas katrā deenā un katrā eelā darramē. Wissas eelas buhschoht puschloht ar raibeem dekkeem un ar pulkeh̄m, — walkarōs uggunoschana, balles, dseedaschanas, kumedini un t. pr. To nu gan jau eepreesch warr dohmaht, ka pahwests ne pee ka scheitan nebecdrosees un laikam no sawas Watifana pils nemas ahra nepastattisees. Kas to preesch kahdeem gaddeem warreja eedohmatees!

Bittas jaunās sīnas.

No Rihgas. Mufsu lammanu stuhmejeem us daugawas, kas laudis ar stumschanu lammanās no weenas daugawas mallas us ohtru pa leddu pahri stumj, irr taggad no waldischanas apstiprinata tafte. Pehz schahs tafes irr zilwekam, kas leelahs pahri stumtees, jamalka rihtōs no pulstien 6 lihds pulst. 8 walkarā, 5 kap. un no p. 8 walkarā lihds p. 6 no rihta 10 kap., prohti no pilssehtas lihds Selgawas ahrpilssehtai; bet teem, kas leelahs stumtees no pilssehtas lihds augstam dambim, fur wafsarā tahs damplawas peeturra jeb lihds Schwarzmuishai, jamalka pa to deenas laitu 10 kap. un pa

nakti 20 kap. Par weeglu neffamo, to rohkā nefs, naw nefas jamalka, bet par katru leelaku gabbalu 5 kap. ihpashī.

No Rownas. Lai nakti us 6to Nowember kahdi 10 laupitaji uskritta kahdam sem Martinow muishas dsihwodamam Rownas birgeram Songailo: Tschetri tehwiini ar aisseeteem gihmjeem eegahja mahjā eelschā un tee zitti palikka ahra us wakti. Tee eelschā gabjuschee sagrabba fainneeku un fainneezi un teem prassija naudu. Kad schee 23 rubl. papihra naudā teem eedewa, tad tee aplikka winneem zilpas ap kalla un draudeja tublin palahrt, kad wairaf naudas nedohschoht. Kad nu fainneeze teem bij peerahdijuse eelsch feenas paglabbatu naudu, wairaf kā 100 rubtus, tad tee prassija arri sudraba naudu un pa tam to wihru ais walga wafaja pa grihdu til ilgi, kamehr tas isteiza, fur tas kahdā pohdā semmē effohť eerazzis 110 rubtus sudraba naudā. Kad laupitaji to naudu bij panehmuschi, labbakahs drehbes un ehdamaju laupijuschi, tad dewahs prohjam. Songailo stahstija, ka daschi no scheem laupitajeem winnam bijuschi pasihstami, pehz wahrda tee Kasolsniki, M. Jakowlew un M. Sergeitschko, kas nefenn no arrestantu kompanijas islaists, — tad wehl kahdi zitti arr bijuschi pasihstami un diwas seewischlas. Tahs seewischlas gan effohť fanemtas, bet tee tehwiini bijuschi aissehgušchi. — Tē atkal warr redseht, zil nelabbi tas irr, kad naudu til besprahťigi mahjā paglabba.

Jaunokahs sīnas.

No Rihgas, 17tā Dezbr. Waldischanas awise sīno, ka Widssemes landmarschall lungu B. v. Dettingen 12tā Dezbr. pehz Deewa wahrdu laika augstais Keisers seemas pili fanehmis.

No Dinaburgas, 16. Dezbr. Us Dinaburgas-Witebstas dselju-zelka schorihť diwi prezzu-rindas fastrehjahs lohpa, pee ka diwi usraugi tifta neksti un pezi sadraggati.

No Berlīnes, 17tā (29.) Dezbr. Waldischanas awises sīno, ka ta Parihses skanse Mongtawaron weenadi teef apschaudita un schi apschaudischana turrama par Parihses bombardeereschanas eesahkumu. — Rumanijas waldischana to rakstu irr isdewuse, zaur kuru ta no Turku wirswaldischanas atfalkahs.

No Londones, 23. Dezbr. Ahriku buhschanu ministrija sīno, ka 3schā Janwar (22. Dezbr.) fanahťschoht ta konferenze, kas to mellahs juhrahs srihdi ischfirs. No Franzijas us konferenzi nahťschoht Schil Favr.

No Italijas, 15. (27.) Dezbr. Aiswalkar pabeidsa zauri rakt to Mont-Zenis katnu.

No Florenzes, 26. Dezbr. Kehniensch Amadeus scho-riht aisseisjoja; diwi printsch wiinnu pawaddija lihds Spezziju, — karra-kuggu ministeris wiinnu pawaddihš lihds pat Madridi.

No Madrides, 16. (28.) Dezbr. Schodeen pulst. 7½ walkarā kahdi wihri schahwa us Prima ratteem, kad tas no Kortesu sapulzes us karra-ministerijumu brauja. Generalis Prim un wiinna adjutants irr eewainoti, — tomehr lihds schim tahs wainas wehl naw paliktusahas nahwigas, zittadi meers naw jauhts.

**Keiseriffkas Widssemmes wiffcem-derrigas
un semm'kohpschanas-beedribas isbrauf-
schana un sehdeschona Nuhjenê 18. un
19. Septemberi 1870.**

(Statt. Nr. 47.)

Firms runnas par schihm ihvaschahm jautaschanahm usnehma, presidents peeminnetus suhtitus, Nihgas Latweeschu beedribas preefschneeku un Lehrpatas Yggaunu semm'kohpschanas beedribas preefschneeka weeteeku, sapulzei pasihstamus darrija, kurrus schi pazeldamees apfweizinaja, un tad wifsch sapulzei peerahdija, zil gruhti buhfocht buht, farunnas ta turreht, ka teem atnahlfuscheem no wiffahm trim tautahm, zil eefpehjam, no tahm kahds labbums tiftu. Iswaizajoht atradda, ka wiffi atnahlfufchi Yggauni wahzisti mahzeja, bet ka leela Latweeschu pulka daudfi wahzu farunnaschanu newarreschoht saprast. Lai nu ar scheem ar dohmas isteizohht warretu fa-etees, tad weenfahrht Thomson kunga fohlifchahu, ikreis uf preefschneeka wehlechanu swarrigalus gabbalus no preefschejas farunnaschanas Latweeschu walloda pahrzelt, ar preeku peenehna; ohtrahht nolikka, waffara no pulsten peezeem lihds anoneem tiffai Latweeschu walloda farunnatees, fur tad tee, kas Wahzu wallodu nepratta, par tahm preefsch pufdeenas wahzisti pabrunnatahm leetahm sawas dohmas warreschoht isteikt, un winneem tahs plafchati istahstifchoht.

Papreefsch von Middendorff leelskungs par tahm leetahm stahstija, fo sawa pehdiga zekka redsejis un kas Widssemes ar linneem strahdadameem semmes kohpeem gan effohht wehrra leekamas. Arkangelstas gubernija winnam effohht fazzihst, ka tur linnuzens arweenu labbu dalku leelaks effohht, ne ka Nihga par tahdu prezzi. Iswaizajoht, kapehzi ikreis ta notefohht, winnam stahstihst, ka Arkangelstas linnus nemaj uhdeni nemehrzoht, bet sawa lauka semme no flahntus ar raffu ween, un ka linni, ta raffa mehrzeti daudfi mihlftaki un spohschaki paleefohht. Wifsch nezit ilgi taf widdu palitdams ne-effohht paspehjis, fcho wehrra leekamu leetu gruntigi isdibbinahht. Tee linni, fo no Arkangelst pilksehtas par jubru aifweddoht, par leelaku dalku netefohht schihp pilksehtas tuhwmu fehti un isstrahdati, bet uf teem tanateem, kas ar Dwinas uppi fa-ecetahs un tablu tahku fneedsahs, no tahlenes, prohti no Dloner, Wologda, Wjeka un Kostromas gubernisjahm atwesti. Bet wifsch gan effohht paspehjis no Arkangelstas linnu-wrahka prohwees eedabbuht lihdi ar to sinnu, zil tahdas sortes tur malfajoht, un tahs sapulzei pahrspreeschanas pehzi preefscha leefohht.

Nahthuhdami ar linneem strahdadami semmes-kohpeji un linnu-kohpmanni apstiprinaja, ka preefscha rahdita prezze kohhti mihlsta un spohscha effohht un ka schè par tilpat labbi augufcheem linneem tahdu preisi (zennu) newarroht dabbuht. Tomehr zitti no Nahthuhdameem dohmaja, ka tahdus linnus bes uhdens mehrzefchanas nemaj newarroht panahht. Bet wiffi saweenojahs Middendorff leelskungu luhht, lai wifsch, kas tur ar zitteem taf puffed dshwodameem eepafinnees, zaur scheem flaidrakas sinnas par fcho leetu gahdajohht un tad zaur Baltijas neddelas-raftu (Baltische Wochenschrift) isfluddinajoht. Fo apfohljis Middendorff leelskungu sahla par masu grahmatianu stahstihst, kas nezit ilgi drikketa, sinnas atneffohht par to, ka ar linnu audfeschahu Pflawas gubernija eijohht. Kad no schihp grahmatinas redsam, ka 4ta dalka no wiffahm mantahm, fo pa Pehterburgas-Warshawas dselsu-zekku wedd, un ka 3fcha dalka no wiffahm linneem, fo no Pehterburgas un Narwas par jubru aifwedd, un turflahht wehl leela dalka no teem linneem, fo no Nihgas aifshuhta, no Pflawas (Pflawas) gubernijas nahht (tur teefohht-igaddus tahdas 80,000 deffertinas ar linneem apsehtas un igaddus kahdi 1,700,000

puddu gattawu linnu isstrahdati) — kad turflahht wehl wehrra leefohht, ka schinnis laifos no Arkangelst pilksehtas diwreis til daudfi linnus aifshuhta, ka preefsch nezit daudfi gaddeem; — tahkal wehl, ka arri jaunatod laifos ahrpufsch Widssemes torba purru semme leelumä linnus sehjoht; — un beidsoht, ka ahrsemmu linnu audfeschana ihfa laifa trihsreis til leela palitfufchi, un ka tur wiffa spehla uf to diennotees, wehl wairat linnus seht, tad gan par to effohht jabihstahs, ka Widssemes linnu kohpschanai, no ka muhfu semme wifslabbaka pelna irr — zaur to, ka zittur ar leelifi ar teem strahda — leela pahrbaudifchana warroht zeltees; tapehzi mums ar wiffa spehla uf to jadennotees, fcho darbu, ta ka schè laiti to prassa, labboht. Lai nemaj nedohmajohht, ka schè zitti linnu kohpeji, ihvaschi tee, kas Arkangelsta sawu prezzi pahrdohd, lehti effohht pahrspehjam. Zil ruhpiji un freetni tur linnus isstrahdajoht, fo jau no ta warroht redseht, ka Wologdas gubernija leelu pulku zilweku ar 80 kap. f. par deenu malfajoht, lai linnus wrahke, jebfchu tee paschi Arkangelstas pilksehta wehl reiju teefohht pahrwrahketi. — Turflahht tannis mallas semm'kohpschanas labfeschana effohht ufshakta, ka runnatajs zaur leelu dalku no pirmiht minneteeem tanaleem brauzohht redsejis. Bes tam, ka fabrika aprinkos semmi gauhchi stipri warroht fuhdoht, tur semneeki wiffi fuhdus wairojohht ar purru semmi un noptautu purra sahli kaifdami. Un ne tiffai fuhdus tur meflejohht wairoht, bet arri labbas ar ramus rihfus bruhfoht — ihvaschi rukaldo-artkam lihdsigis rihks, lai gan rupji taifhts, ar fo tur strahdajoht, winnam labbi patizjis. Fa winni tur til tahku tilfufchi, ka lai gan winnu semme daudfi tahkali uf seemeleem un uf rihta pufsi stabw, winnu tihrumi labbas un weenlihdsigis auglus isdehdoht. Tad da dshfchanahs uf semm'kohpschanas labfeschanu mums gan labbi effohht wehrra janemu un jagahda, ka neteefam pahrspehti. Wehrra leekama leeta arri effohht, ka tur ammatneeka darbus ar semm'kohpschanu fa-weenojohht, zaur fo ar fcho jo labbaki isdehdoht. Daudfi reij schèhs ammata-darbus kohhti leela mehrra strahdajoht, daschu reij arri til leela mehrra, ka pataifstahm leetahm pirzeju wajajohht peetruhst. Fa par prohwi tahda fahdscha pee Schellina uppes waffaras zepures tahda pulka taifohht, ka tahs par 8 kapeekahm pahrdohdoht. Zittas ammatneeku fahdschas leelumä jau no ta warroht noftahrst, ka dsirnawas, kas tur atrohdotees, latru deenu 300 rubl. deenas-algu strahdneefkeem ismalfajoht. — Wiffi tas, un fewifchki kohka-leetu taifschana tannis mallas, mums kohri effohht wehrra jaleef. Mehst tur daudfi atrohdam, no fa few par labbu warram mahzitees.

Fo isteizis preefschneeks fanahlfufchus usmuddinaja, par muhfu linnu kohpschanas buhshanu sawas dohmas isteikt. Tannis semmes, kas sawas linnu-kohpschanas deht flawetas, ka par prohwi Glandru semme, linnus wifslabbaki kohyta semme sehjoht; schè turpretti par to fuhdotees, ka semme zaur linneem leesa paleefohht, un stahstohht arri, ka muhfu semme tannis argabbalos, tur daudfi linnus sehjoht, labbiba wairs labbas auglus ne-isdehdoht. — Tahdai iteifschana Nahthuhdami fainneeki no Nuhjenes apgabbala stipri pretti runnaja. Tee turpretti fazzija, ka pee tahdas stipras fuhdoschanas, ka Nuhjenes, Walmeeras, Maj-Salajes un zittos apgabbalos ecrasta, no semmes isfufschanas newarroht runnahn; turpretti flaidri redsama leeta, ka semme zaur taggadeju apstrahdashanas lahrtu, spehla peeneemotees. Arri Ungurmifschas baron leelskung Campenhausen tahdas pasawas dohmas isteiza un stahstija ihvaschi, ka Daibes muifschas grunteneeki (Daibes muifcha stahw no Walmeeras uf ribta pufsi) kohhti daudfi linnus sehjoht, un ka tomehr winnu tihrumi labba auglu neffama spehla effohht, un rahdotees, ka schis spehls fahfoht wairumä eet. Tur gan ar tihrumus kohhti labbi kohpjoht un semneeki

kaulu miltus, supersofjati un zittus skunstigus subdus leela pulla isbrubhejot. Par scho leetu runnajoht parahdijahs, fa arr Ruhjeneeschu, Moss-Sallazes un zitti semneeki daudj ar skunstigeem subdeem subdejoht.

Par vkawu- un purru-lohpschannu von Staël Holstein, Ublas muischas leelkungs, papreeschu runnaja. Winsch ne-essohd rittigus purrus, bet staigu meschu semmi apstrah-dajis, las isgrahweta, un tad zelmi islausti, tit stipri de-bfinata, fa muklaja skahba wirskahrta gandrihs pawissam nodeggnsi. Tad ta weegli aparta un apsehta tistuff. Na tahda apstrahdashana pee wisslabakahm peederroht, to semmehopschannas beedriba, preefch kahrteem gaddeem Ublas muischā sawu sehdeschannu turredama redsejuf. Schai sa-pulzei winsch kweeschu- un meeschu-zerrus rahdoht, kas uf pehrn apstrahdateem laukeem auguschi, kurru augli nezif fenn noptauti. (Schee meeschu- un kweeschu-zerri, tubliht pehz seedeschannas ispluhkti; kweeschu-zerram, la listkass, no weena grauda isauguscham, bija 78 steebri wihra garrumā ar leelahm wahrpahm; meeschu-zerram 66 arri lohti garri steebri). Pehrmajee kweeschi, kas la pirma labbiba tai semmē auguschi, deewamschehl semmē sakrittuschi un stipri no ruhfas maitati, tomehr winsch no puhru-weetas 16 puhrus kweeschu isfuhlis, fur katris puhrs 133 $\overline{7}$ swehris. Kur semme wissai spehziga parahdotees, tur pehz kweescheem atkal ohtru reifi wehl kweeschus sehjoht; tahds ohtris kweeschu-sehjumis schogadd arr wehl 10 puhrus no puhruweetas effohd isdewis. To isbaudijuscham runnatais katram — las til laimig ne-essohd, fa winnam meschs nodegg — to padohmu dehdohd, sawus meschus, no kurreem mallas ne-warroht pahrdohd un kas tadeht mas auglu neffohd, — eedesfinahd un tad tai semmē kweeschus feht.

Schibs isteifschannas apstiprinadams arri Thomson lungs par to stabstija, la waffaras rudsi uf purru semmi fehti, gauschi baggatus auglus isdohdeht, la winsch to Rihta-Pruhschds redsejis. Winsch atminnoht, fa tur tilpat brangi apauguschus laukus redsejis, la tee, no kurreem nupat stahstihde. Weenā laulā, to ihpachi pasinnis, kas 16 puhrus rudsi no puhru-weetas isdewis, effohd daudj zerru ar 80 lihds 120 steebreem bijuschu.

PeHZ tam Landraht Baron Campenhausen leelkungs no Ungur muischas, Straupes draudse, par to, to winsch purru-semmi ar mahleem un mahlu-semmi ar purra-semmi maifidams isprohwejis, ta stabstija:

„Semmes auglu augschana tad ween labbi rahdahs isdohdotees, tad semmē wissas tahs daffas atrohdahs, kas katrai semmes auglu kahrtai wajadfigas un prohti tā, fa katris anglis tahs ar sawahm salnehm warr aiifneegt. Kad arr weena dalg up tahm preefch augschannas wajadfigahm leetahm leelakā pullā atrohdahs, ne tā to wajaga, tad tas tomehr to truhkumu newarroht ispidiht, kas zittai tāwat wajadfigai leelai semmei ne-essohd, zeffotees. Tapehz arri katra semme, to no arramas kahrtas appafschas uf augschu greescham — lai tai nesinn zil tahdu velnu dalku, to preefch labbibas augschannas wajaga — tomehr labbus auglus ne-isdohd tapehz, fa tai zittas tilpat wajadfigas daffas truhkti, to par stichstoff (slahpehlis) no-sauzam. Schibs arramai kahrtai zaur semmes-auglu un zittu leetu puhwescheem un arri zaur leetu un sneegu teef peemaisitas. Tapat atkal purru-semme, kas tiffai zaur semmes auglu puhschannu zehlfuees, lai gan tai daudj puhweschu daffas, tomehr nezif daudj semmes-auglus un ne-lahdu labbibu newarr ihnest, jo pelnu daffas tahdai purru-semmei lohti mas.

Kad abbas daffas, prohti: no arramas kahrtas appafschas usgreestu- un purru-semmi, kas katra par sewi ne-angliga, — lohpa samaisa, tad probtams, fa tā lohti augligu semmi wajagohd dabbuhd. To ismelledams es scho-gadd' tahdu prohwi taifju.

Ar jahli arauguschā weetā sawā dahisā listu 13 zaurum-mus, 1 pehdū dskikus un 2 $\square$ pehdū leelumā israft, nezif tahlu weenu no ohtra. Katru no scheem zaurumeem tad ar tahdu semmi listu pildiht, kas no smiltaineem mahleem un no purru-semmes bija samaisita; tomehr kas maifjumis katrā zaurumā bija zittahds. Mahli bija no dskikas bedres rakti, purru-semme no fuhnu-purra nemta. Lai scho dashesadu semmi labbi warretu samaisiht, tad purru-semmi no wezza grahwaja mallas listu nemt, fur fuhnas par smalteem pihfchteem bija faruhwufschas.

Semme preefch wisseem zaurumeem ittin gruntigi tiffa samaisita.

Tee augli no meeschu graudeem, to zaurumōs eeliktā semmē pa weenam eesehja, bija tahdi:

1) smilshani mahli bes purru-semmes nefahdu wahrpū ne-ijdewa.

2) $9\frac{1}{2}$ daffas smil. mahlu ar $\frac{1}{2}$ dalku purru-semmes mahru wahrpū, kurrā retti graudini bija aismettufchees.

3) 9 d. f. m. ar 1 d. pr. fm. 1 w. ar — — — — 11 gr.

4) 8 " " " " 2 " " " 1 " " " — — — — 21 "

5) 7 " " " " 3 " " " 3 " " " 31, 14, 11 = 56 "

6) 6 " " " " 4 " " " 3 " " " 30, 26, 12 = 68 "

7) 5 " " " " 5 " " " 3 " " " 36, 32, 28 = 96 "

8) 4 " " " " 6 " " " 3 " " " 37, 17, 13 = 67 "

9) 3 " " " " 7 " " " 1 " " " — — — — 19 "

10) 2 " " " " 8 " " " 1 " " " — — — — 9 "

11) 1 " " " " 9 " " ") masē stahds bes wahrpas.

12) $\frac{1}{2}$ " " " " $9\frac{1}{2}$ " " ") schē tiffai pahra nespehzigas

13) tihra purru-semme) lappinas ween usauga, kas par ihu laitu nowihta.

Schē wehl japeeminn, fa tee graudini, kurru wissus 1. Juni sehja, 5., 6., 7. un 8. nummuri ahtri un spehzigi usdihga, tee tannis zittōs nummurōs zits passak zittu weh-lafi. Tee 1. un 2. nummuri pahra neddefas weh-lafi pehz pastahwiga stipra leetus. Na tee 1., 2. un 3. nummuri taf wehl labbati parahdijahs par teem 13., 12. un 11. nummuri tas laifam tadeht notizzis, fa leetus un raffa smil. mahleem taf drufku stichstoffu warreja eedeht, famehr purru-semmei pelnainas daffas pawissam trufsa.

Jauna skoblas-namma eefwehtifchana Baldohnē.

Lai 11tā Oktober f. g. tiffa Baldohnē jauns skoblas-nams eefwehtihde. Schi ehla basnizas tubwumā jautā weetā eefch pahri gaddeem glihschi us-buhweta, ar diwahm ruhmigahm skoblas- un trim dsihwojamahm istabahm. Minnetā deenā, kas bij fwehtdeenā, pehz beigtas Deewam-kalposchannas basnizā, wissupapreefch atnahza dseedataju lohris, tad zeenigs basnizas pehrmintera lungs Baron von Lieven, zeenigs Bauskas aprinka prahwests Conradi no Meschohtnes un draudses mahzitajs D. Pant, ar leelu pulku draudses beedru, kas to ruhmigu ehfu pildija. Papreeschu no lohra atskanneja jautā dseeddashana, kas wissu kahrtuhdamu firdis gauschi eepreezinaja, un, tad bij dseedajuschu to dseefmu: „Es un mans name, mehs soblamees“ un t. pr., tad Bauskas zeen. mahzitajs Seiler turreja jautu runnu, peeminnebam, fa mihtais skoblas-tehws jau daudj gaddus ilgojess pehz schahs paspahnes, — un tad ta Trihsweeniga Deewa wahrdā to nammu eefwehtija. Tad scho jaunu dsihwolli Deewa far-

gaschanâ atwehledams, lubdja fwehta Garra spehlu mihlam fohlmeisteram par palihgu un par wad-donu. Pehz ta draudsjes fohlmeisters Velsen ihfôs wahrdôs isteiza farwu karstu pateizibu wisseem, las pee scha namma strahdasjuschi un peeminneja, fa jau desmit gaddus farwu ammatu kohpdams, effoht pehz scha pajumta ilgojees un daschu pahrbandischanu redsejis un t. pr. Weidsobt atskanneja wairat dseemas us tschetrahm balshim, pehz fa wiffi preezigi schkibrabs.

Leela pateiziba no Baldohnes draudsjes nahlabs fohlmeisteram C. Schepstj, las dseedataju beedribu Baldohnes draudse dibbinajis, zaur to neween schinni, bet jau arri dauds jittas fwehtlu deenas draudse tilluse preezinata ar jauku dseedaschanu. S. F.

Par fwehto Wöhhändo uppiti.

Ilmjerw=muishas meschâ, Anzenes draudse, is-tekt awohts, las ar tuwu buhdamu Wöhhändo uppiti saweenojahs. Schis awohts un schi uppite teef wehl scho baltu deenu no aplahrtejeem mahau-tizzigeem Iggauneem par fwehteem turreti. Agrafi Iggauni to uppiti nosaufuschi par „Puhha-jöggi,“ t. i. „Swehta uppe.“ Effoht tizzejuschi, fa uppite labs gars mahjojis, las zilweleem labbu darrijis, ja winnu peeluhguschu un nelaimes peesubtijis, tad to apkainajuschu. Ja gribbejuschi, lai gars leef leetum licht, tad mettuschu labbas dahwanas uppite (ihpaschi naudas graschus); ja fausu laifu gribbejuschi, tad tihrijuschu awotu un uppiti no dubteem un kohleem, un peeluhguschu garru zellôs nomettufchees. Ja labbas no kohleem uppites mallâ, labbu faru nolausis, tad gars lizzis tam drihfi mirt.

No Iggauneem dabbujuschu ap Walku dsihwodami Latweeschu arr par Wöhhändo uppiti dsirdeht un gabjuschi nohtes laikâ daudsreis us turren garru peeluhgt, winnam dahwanas nest un Iggauneem palihgâ uppiti tibrift.

1640. gaddâ buhwejis Ilmjerwes gruntskungs us Wöhhändo uppiti dsirnawas. Ar bailehm gaidijuschu Iggauni nelaimi, to gars par tahdu mahjolta niz-zinaschanu buhschoht peesubtijit. Par nelaimi arr bijuse 1641 neaugliga waffara. „To gars mums tadeht peesubtijis, fa leelstungs us „Swehto uppiti dsirnawas buhwejis,“ ta apbesdinati Iggauni faz-zijuschu Dhtra pawaffara rahdijees attal zaur dauds leetus lihshanu, fa leetaina un neaugliga waffara gaidama. Nu iszehlfues leela kurneschana pee Iggauneem un Latweeschu dsirnawu deht. Winni negribbejuschi wairs ilgali to zeesi, winnu labbas gars apkainajits teeloht un zaur to winneem nelaimes peesubtoht. Tadeht salassijusches Aprilâ beigumâ labdi 60 Iggauni un Latweeschu un gribbejuschi dsirnawas ispossift. Tiffat knappi to pafpehjuschi leelstunga draudeschana un lubghschana eekaitinatus apmeerinabt. Winni atskahjuschi dsirnawas ar tahdu draudeschana: „Ja faufs laiks

nepaliks, tad pehz mas neddetahm dsirnawas is-pohstijim.“ Kad nu leetus jo probjam beescht ween lijis, tad salassijusches Juni weht dauds leelaks pulks Latweeschu un Iggaunu, nodesinajuschu dsirnawas, istihrijuschu uppiti un tad aischgajuschu garwiledami un preezadamees tanni zerribâ, fa nu gars fausu laifu dohschoht. Bet par weht! Leetus fa lijis, ta lijis.

Nu sahlfuschu dohmabt, fa leelstungs effoht wehl wehl us labdu jittadu wihfi garru apkainajis. Tadeht tee fasinnojusches fleppeni un apnehmusches leelstungu nokaut. Sanahlfuschu leela pullâ — arri no tablakajahm walstehm — Ilmjerwes muishâ un keeguschu: „Wahzeescham, las eedrohschinajees labbu garru apkainajit, jamirst!“ Leelstungs nebuhtu gar laikam dsihws palizzis, fa wiasch nebuhtu no ta agrafi sinu dabbujis un salbatus pastellejis, las dum-pineelus isklidinajuschi. M. L. pp.

Pateesiba un weenprahribai.

Al pateesiba, labjees
Pahr muhsu Tehwiju
Un latrâ mahjâ stahjees
Ar farwu flaidribu!
Jel wiffus mellus ahrdi
Un blehnu wallodas;
Ikkatram mahj' un rahdi,
Kas runnaht peenahlabs!

Al dahrga weenprahriba!
Mahj muhju tautâ jel!
Ka tautas mihlestiba
Ware wairat isplankt wehl,
Ka turrahb ta ar spehtu
Preit teem, las wehlejahs
Gahst muhsu tautas ehtu:
Ka tas teem neweizahs.

M. L. pp.

Labbibas un jittu prezzu tirgus,

Ribgâ, 17. Dezember 1870.

M a l s a j a p a r :

$\frac{1}{2}$	tschtw.	jeb 1	pubbu	lweeschu	4 r. 10 f.	
$\frac{1}{3}$	"	" 1	"	rublu	2 " 70 "	
$\frac{1}{3}$	"	" 1	"	meeschu	2 " 25 "	
$\frac{1}{3}$	"	" 1	"	ausu	1 " 35 "	
$\frac{1}{3}$	"	" 1	"	rupju rubju miltu	2 " 30 "	
$\frac{1}{3}$	"	" 1	"	bibdeletu rubju miltu	3 " 50 "	
$\frac{1}{3}$	"	" 1	"	lweeschu miltu	4 " 40 "	
$\frac{1}{3}$	"	" 1	"	meeschu putraimu	3 " — "	
$\frac{1}{3}$	"	" 1	"	grillu putraimu	3 " 30 "	
$\frac{1}{3}$	"	" 1	"	ausu putraimu	— " — "	
$\frac{1}{3}$	"	" 1	"	fruu	— " — "	
$\frac{1}{3}$	"	" 1	"	karstippeka	— " 85 "	
1	puudu			feena	— " 30 "	
$\frac{1}{2}$	"	jeb	pubbu	dseljes	1 " — "	
$\frac{1}{2}$	"	"	"	apinu	— " — "	
$\frac{1}{2}$	"	"	"	fweesta	5 " 25 "	
$\frac{1}{2}$	"	"	"	tabaka	1 " 30 "	
$\frac{1}{2}$	"	"	"	trohna linnu	2 " 60 "	
$\frac{1}{2}$	"	"	"	dracka	1 " 30 "	
10	puudu	jeb 1	birtaw.	trohna linnu	40 — 45 " — "	
10	"	" 1	"	dracka	35 — 39 " — "	
1	muzzu	linnu	fehlu	"	9 " 50 "	
1	"	silla	lasdu	muzzâ	14 " 50 "	
1	"	"	egiu	muzzâ	14 " — "	
10	puudu	(1 muzzu)	farlanahs	fahls	6 " 20 "	
10	"	"	rupja	baltahs	fahls	— " — "
10	"	"	smaltas	baltas	fahls	6 " — "

No jensures atwehlehts.

Ribgâ, 18. Dezember 1870.

Abbilbedams redaktehrs A. Leit an.

Eluddinafchana.

Tai 13tā Dezember pehz neilgās weeglas wahjibas nomirra 84tā dšihwibas gaddā
Maria Libbert.

Ugglabbafchana notifs Behsu
Latweefchu draudfes kappōs tai
27tā Dezember 1870.

D. dš. 23, 4.

Tahseem raddeem un draugeem
dohd scho nahwes sinu
winnaš behrni.

Kahds Seminarists

teel mellehts par mahjas-flohmesteru us semmehm, kas probt mahziti kreewu un Franfchu wallodā un gruntigu muſihti. Kas scho wretu gribb peeneit, lai lihds ar to sinu, zit lobnes pagehr, ar adrefsi N. melde Nw. Ulenstein-muiſchā, Wiſemē.

Uſaizinafchana.

Tee korke-greefeji, kas zaur kontrakti no 23ſcha November f. g. apnehmufcherš pe mannis ſtrahabt, teel uſaizinati, tublin pee darba nahkt; ja nellauſihs, tad winneem us zittadu miſi niš raddihs, kas teem peenahlafhs.

Wohl zitti ſtraddueekt warr fchē darbu atraf.

Wilh. Cante,

Moflawas Uhr-Rihgā, Ritter-eelā N 39.

Grippedams us Ahfememehm iſreifoht, uſaizinu wiſſus, tam no mannis lahdā praſſifchana wot pagehrfchana, lai lihds 10. Januar n. g. tadeht peeteizahš Balmeeraš pee kreisteefas lunga Baron Campenhausen.

C. Baron Krudener,
Dbler-muiſchā.

Zour fcheem ratsteem finnamu daru, ka es to N. Velt apteeki, kas atrohdahš paſchā pilssehtā Raku-eelā N 16, jau preefch gadda laila par fawu efmu nopirzis un ka pee mannis tapat labbas prezes dabujamas, la pee ta agrata apteeka fainneeka.

J. B. Burchard,
zittureij Velt.

Wesselaufkas paſte irr weena smehtde ar wiſſahm kalleja leetahm no nahfofcheem Surgeem us renti dabujama, jeb arr teel weens kallejs us gaddolohnt eefch beenesta peenemts.

Kaislum rogasta, Balmeeras kreife, Straupes draufje, nebuhs wairs us preefchu ta referſchu-beebibā; tadeht tohp ar scho uſaizinati wiſſi tee, kas pee ſchjenes pagasta peeralfstijufchēs us 8. Januar 1871 ſchejenes teefas mahjā fawu cemalfatu beebibā-naudū fanemt.

No 23. April 1871 irr weena pufš-muiſchā pee Salaspils-muiſchāš peerderriga, us renti izdohdama. Klaptafas sinnaš iſdohš turpat Salaspils-muiſchā, 1½ werfes no Stohpin-muiſchāš dſelfu-jella ſtafſiona.

Rabbato un ittin flaidru

petroleumu

muzzahm, 4 rub. 15 kop. par puddu, un ſtohpem 27 kop. par ſtohpū, warr dabubht Cirg-eelā N 10
Julius Burchard.

No Polizejas atrebheht, Pzillehts un dabujamas pee bilſchu- r n grahmatu-dricketaja Ernst

Pafluddinafchana.

No Rihgāš bruggu-teefas teel zaur fcheem ratsteem finnamu darrihs, ka pehz teem no Baltijas general-gubernatora apſtiprinateem liſtumeem, preefch tabm pee Rihgāš, Behsu, Tebrpatas un Wehrnawāš bruggu-teefahm cetaiſamahm paſſe-elfpedizijahm (ka laſſams peeliſtumā pee Wiſf. gub. awiſehm no 20. Nowbr. N 134) pee ſchahš bruggu-teefas paſſe-elfpedizija tai 14. f. m. irr atwehrtā, un ka ta, lihds lawehr zitta sinna tiks dohta, tapat tai deena, fā arri katrā pirmdeena, treschdeena un peekdeena pehz puſſdeenas no puſſten 5—7 buhs walkā.

Turklat wiſſi tee, kas Rihgāš aptuhwumā dšihwo un kas fawas paſſeš pahrmainiſchanaš deht ſchahš elfpedizijas palihgu kabro, teel uſaizinati, lihds ar tabm wezzahm paſſehm, ar to naudū preefch winnu maſſajamahm krohna-un pagoſta-nodohfchanaš, tapat arri to waijadſigu paſteš-naudū, fā arri to apgahdafchanaš-maſſu:

1) par pagastu-paſſi 63 kop.,

2) par plakat-paſſi 78 "

pee ſchahš paſſe-elfpedizijas pe neſt un turpretti fanemt tahou ſcheini, kas pa to loifu winneem berrehs paſſeš weetā.

Rihgāš bruggu-teefā, 10. Dezbr. 1870.

Sweedru krohna dſeſe.

Ta dſelfu-bohde no

S. Martinjohn,

Pehterb. Uhr-Rihgā Raku-eelā
N 16,

peedahwa wiſelabbato Sweedru dſeſi, naglas, ſchkippeles, grahpūs, plihtēs, juſchlas, ſchihberus, lohgu-glaphēs no wiſadahm ſortehm, lohgu- un durwu- engs, atſlehgas, tabaku, paſtala abbas, deggutu, trahnu un zittas pee mahjas waijadſigas prezes. — Turklat es daru finnamu fawem andeels draugeem, la ſchi dſeſe irr ta wiſſulabbala un laiſchahš us wiſſahm waijadſibahm iſfalt, puſchu neluſht un irr nemta no wernaš wiſſu labbakahš fabrikas; bet warru tiktai par to galwobt, tam tahds ſchē lihdsas nodrukahš ſtempeš wirji.

Scho sinu laidams fawem tautas-brahleem apfohlu tairnu ſwarru un lehtu zennu.

Rabbas Engliſchu ſiltes pahrdohd weſſelās muzzās

S. Andreas na beedris,
Sinder- un Zuhfu-eelu ſuhri,
Wallis mahjā N 4.

Smalkus rihsus

par 1 rubl. 20 kop. pohdu un 6 kop. mahzinnu, dabbu Zalgawāš Uhr-Rihgā, leelajā eelā pee 2
Albert Drescher.

Weena maſa ehrgelē (Poſſiw), kam 4 oktawēs un kas wehl ittin labba un derriga preefch ſtoblahm un melbija ſpehleſchanaš mahjā, par 40 rubleem irr pahrdohdama. Atrohdahš Moflawas Uhr-Rihgā, Saun-eelā N 30, 1 treppi augſchā.

Birlnera piſts, leelajā Aleſſander-eelā, tiks nahfoſchā neddelā treschdeena un zettortdeena furrinata.

Kreiti jannekli no semmehm, kas diſchlera ammatu gribb cemahzitees, lai peeteizahš Moflawas Uhr-Rihgā, Ritter-eelā N 36.

No 23. April 1871 teel ta

peena = mohdereschana

iſrenteta Salaspils-muiſchā, 1½ werfes no Stohpin-muiſchāš dſelfu-jella ſtafſiona.

Wallas kreife, Seltina draufje, Adam-muiſchāš Bullu mahja, 28 dahderus leela, teel no Surgeem 1871. gadda us renti iſdohta, — tadeht, ka taš dſimtgruntneekš nomirris. Kas to mahju gribb us renti nemt, warr meldeees pee kopymanna Neuland lunga Gaujenē. Wahjas inventars, ka ſirgi un leellohpi, fā arri zittas leetas teel pahrdohdas.

Zeenijameem pirzeem peerahdam fawu pilnigu krahpumu daſchadu wiſnu, fā: Swaneefchu biſchofu, 3 puddeles par 1 rubl. Kunſchu, wiſſadāš ſortes, 50, 65 un 100 kop. par puddele. Medokš un Franziwhni 35 kop. par puddele. Portwiſnu, Schereš, Muſlatu un Malaga par 40 kop. par puddele. fā arri wiſſas ſortes ruma, tonjaka no labbakahš ſortes un par lehtalo tirgu
Diewel un beedris,
Sinder-eelā N 1.

Weens maſe billard-galds teel lehti pahrdohd Pehterb. Uhr-Rihgā, Raku-eelā N 23.

Mittigi miſſina bejmeri

ar augſta krohna un Rihgāš rahtes drohſchibas ſihmi apſtempeleti, eefch weerendelehm, puſſmabrizinadm un mahzinadm eedalliti, no daſchadahm ſortehm un arri tahdi lihds 6 pohdeem un wairal ſwerrami, teel par tairnu maſſu bes bingefchanaš pahrdohiti, ta pirzeja wahrds ikweenam bejmeram par weli wirſi uſfiſts un illatram bejmeram weena pee C. Plateš f. dricketa Wiſſemmes laifa-grahmata us 1871. gaddu par weli dahwinata tai

J. Redlich

gruntigā

Engliſchu maſaſihne, Rihgā.

Tai 15. Dezember f. g. walkarā ap puſſſten 8 irr tam Strihwer-muiſchāš Puntufch mahjas fainneekam N. Freimann weens labs firms ſirgs, 8 gaddus wezš, ar ejuhgu, fā: aplaltas lammanaš, abbas-ſlehjahm un fallahm un brangu lohtu, tahdas 90 rubl. ſudr. wehrtibā, fā arri tam Winkelmaneeſchu pagasta wezzalam J. Behring weens behrs widdus ſirgs, 15 gaddus wezš, ar raggawohm un ejuhgu-leetahm tai paſchā walkarā Saun-Zelgawāš pee Zeltawas krohna noſagti. Kas par fcheem ſirgeem lahdas flaidras sinnaš warr doht, kur winni taggā atrohdahš, taš dabubhs par pirmu 20 rubl., par oħru 10 rubl. ſudr. pateizibas maſſu no teem, kam ſchee ſirgi peederr.

Behsu kreife, pee Saun-Peebalgāš peerderrigam fainneekam Jakob Putnin tai nakti no 5. us 6. Dezember no ſtalla iſſagts weens melns ſirgs, 7 gaddus wezš, lautu peeri, baltahm paſſalāš lahjahm, krehpes us kreifo puſſi, 120 rubl. f. wehrtibā. Gohdigs atraddejs teel luhts prett 15 rubl. atradbibas algu ſchē Saun-Peebalgā atſtelliht, jeb finnamu darriht, kur wiſch atrohdahš.

Plateš, Rihgā, pee Pehtera-kaniſjāš N 1.

(Mahjas weefam peelikums pee № 51, 21. Dezember 1870.)

S i n n a

no

J.

Redlich

gruntigas

Englischu Magasines. Ribgâ.

Neween Wahzsemme, bet arri paschâ Englande atrohdahs tabdi blehschi, las us sawu flittu prezzi wirfû fitt to stempeli, kahda irr teem fenn isflaweteem un pasihstameem fabrikanteem, zaur lo tad daschs zilwels arri muhsu semmes gabbalâ teel apmahnehts. Lai nu tahdas blehnas wairs newarretu isdarriht, esmu es ar weenu no teem wezzakeem un wissu-wairak isflaweteem Englandes fabrikanteem Scheffield pilssehtâ no-taisjîs tahdu kontrakti, ka winnam buhs us wiffahm preefsch mannas **gruntigas** Englischu magazines apsteltahm leetahm mannu, zaur kontrakti weenigi man peeberrigu sîhmi jeb stempeli wirfû fitt. Schi sîhme tâ isflattahs:

Par wissu to prezzi, us kurreu schahda sîhme atrohdamâ, warru apgalwoht, ka ta ihsteni labba un teizama; pirzeji katrâ jaunâ prezzes pakkâ atraddihs scho sinnu ar mannas rohkas appalschraftu.

*John Redlich,
Riga & Sheffield*

To schein lassamu sinnu islaisdams luhdsu wehl wehrâ lilt, ka mannâ gruntigâ Englischu magasinê neween tee flaweteem Englandes ammata-rihki, bet arri wiffadas zittas prezzes, preefsch muischu-, mahju-, fehtas-, kalpu- un puischu-waijodsihahm dabohnamas; tâpat arri wehl tahs jaunâs mohdes Sweedru semmes naglas no ikweena garruma, Belgijas maschinu naglas, sirgu-, gohwju-, strengu- un affas-kehdes, linnu-maschinu un spitschku ehweles sohbi, rattinu dselses preefsch dreimanneem, puzznaschu gallodas un **tezzeles** no skunstiga zementes afmina preefsch zirru un ammata-rihlu ustrihschanas, seena un labbibas iskaptes, kappara, missina un dselsu drahtes no wiffada resnuma, missina, rittigi ar frohna un rahtes sîhmi apstempeleti besmeri, Englandes isalwoti un ar skunstigu afminu isbaltoti ehdeenu wahramee traufi, un arri tee futtas- jeb ugguns-pohdi, eefsch kurreem wiffada barriha ihfakâ laitâ garshaki iswahrama un zaur lo malka teel taupita; missina un dselsa plettiseri, kappejas dsirnawas un brenneri, galba-naschi un karroteh, seewischku un skrohdera schkehres un preffiseri, dischlara lihme un lihmes pohdini no dselses un kappara un wehl dauds simtkahrtigas prezzes, kurras ar wahrdeem nepeeminnamas, pahrdohdu par taisnu malfu bes dingeschanas; andelmanni un frohdse-neeki, las mannu prezzi preefsch pahrdohschanas cepehrf, buhs arri ar mannas **gruntigas** Englischu magazines eerikteschanu pilnâ meerâ.

Wejs attal jauns.

(Stat. № 50.)

„Zihrens ar sawu seewu nosperti!“ tà jaunellis eebrejahs — „un jau paglabbati? Tu jau ahr-
prahhtigs effi, Rahkar!“

„Wai tu dohma? tahds seffis un pasauls staigulis eedrihstahs muischas-taudis aistift, pagaid, es
Tew mahzischu; prohjam us muischu un tukthse!“

„Kad Tu manni aiskarfi, tad melle maisu preesch
kauleem,“ jaunellis drebbedams winaam usfausa —
„eita mahjas. Neneemmet par taunu — brohkaste
warr buht kahdu glahsi allus pahre mehru baudiju,
— sehe dahlders, gan mehse eepasihseemes — Subsu
fahde nebus!“

Rahkars nehma dahlderi un faldenslahbi pasmee-
damees fazzija: „Newaijaga tif agri reibstamus
dsehreenus baudiht, jaunibas gaddos, ka Subs, lungs,
pawiffam ne; Sums warreja drihs flikti klastees, bet
schoreij lai paleef. Ar labbu rihtu!“

Waggars aisgabja un jaunellis palikka zekmallä
fehdoht un brihnotees.

„Wai nebus pa teefi sapnis?“ tà pee sewis
nurdeja. „Wakkar bij ruddens, schodeen pawaffara.
Tobrihd bij wakkars, nu irr rihts! Schee lohzeffi
naw manni — effu pawiffam zittads, kahds biju!
Kaut sinnatu, ka mans seijs isflattahs — wai pa-
teefi effu jauns? Brihnums! — brangi buhtu gan!
Keschä nauda diwidemit peezi dahlderi ar to isdohto,
gluschi tif pat dauds, zil no tehwa mantoju. Spee-
gels rahdihs, wai buhschu jauns.“

Behlahs ahtri kahjas un prohjam us tuwako
krohu.

„Dohbeet labbu brohkasti, krohga-maht, tur ahra
us ta galda sem leelahs leepas.“

Nu winsch ahtri eelehja istaba, flattijahs kahda
masa speegel un ceraudstja tur jaunu farlanu waigu
ar dselteneem sprohgaineem matteem.

„Nu redsu pateefi, ka jauns esmu, eisa! Tä es
nu isflattohs! Sapnis tas naw, jo es jau tag-
gad nefapnoju, effu nomohda.“

Jaunellis noschdabs sem leepas un krohdseneeze
atneffa brohkasti. Tä fehbedams fahka attal ar sewi
runnabt.

„Newarru nemaß saprast, ka tas notizzis, ka
mannai Anninai arri bijis jamirst. — Wehs tif
ilgi faderrigi dsihwojahm un taggad winna jau
preesch pufis ohtra gabda nomirrusi.“ Tä runna-
dams winsch fahka raudaht, nespehdams affaras
aisturreht. „Un manni behrni un behrnu behrni
mannis wairs nepasihst! Es taf us reises newarru
buht tehws, tehwa-tehws un jaunellis no 20 gad-
beem, tas newarr buht! Wai Anna arri jauna pa-
liffu? Behrkons to apshlija gan. Warrbuht
winna wehl fur trahpischu un tad — tad — bet
winna mannis wairs nepasihs.“

„Bet kapehz tad rittigi pufsohtra gabda pagah-
jusch, kamehr es nomirris? Nu, tai leetai taf us
kaut kahdu wihsi wajadseja sahstees un papreesh-
schu man wezzam bij jamirst, tur newarr neko
pretti runnabt, jo diwejadi taf newarreju wirs
semmes staigabt, par wezzu un par jaunu. Bet
kam nu sawu gudribu liffchu par labbu nahst?
Wissu papreeshchu man palihga wajaga — naudas
palihga wajaga, bes tam wiffa gudriba neko
negeld. Getu pee saweem behrneem — winni jau
mannis nepasihst. Bet ne, tad leela pelna buhtu
jadalla, jo zittad pret behrneem newarretu isturre-
tees, to negribbu! Par swescheeem man naw ko
behdaht. Gesechu pee Malmanna, tas irr gohda wihrs,
lai winsch eefahkuma no mannis ko pelna.“

„Behz sehahda spreeduma winsch dewahs us
Nihgu. Bet ka winsch strahdneeka drehbës warr
par jaunu mahzitu kophmanni teiftees? Bes ap-
dohma winsch it neko nedarrija, tapehz arri scho-
reij winnam prahtä nahja, ka wajagoht jaunas
drehbe pirft.“

„Taudis swerr wihru pehz zerpures un Mal-
manns man tahdam pluffatam sawa fantori wee-
tu nedohs.“

Behz neddelas laika jaunellis dabbuja sawas pa-
stelletas drehbës. Nu winnam bij zits wahrs ja-
peenemm. Winsch fauzahs taggad par Zirzeni
tapehz, ka tas gandrihs tapat stann, ka Zihrens.
Gegehrbees nu gabja us Malmanna fantori.

„Kahda Sums wajadsiha?“ Malmanns prassija,
„man naw wakkas —“

„Malmanna lungs,“ Zirzens wallodu usnem-
dams fazzija, „nahku pee Sums, kahdas weetas
luhgtohs, fur, kad manni pahrklausisees, warreschu
Sums dauds leeti derreht.“

Kophmans dohmaja, ka jaunellis winnu gribb
peekrahpt, jo ka tif jauns zilweks warr dauds leeti
derreht. „Us kahdu wihsi Subs man warretu dauds
leeti derreht,“ kophmans tà ka isfmeedams prassija;
„wai prohteet raffstiht?“

„Raffstiht? nenemfchu par launu, ka manni par
tif mukki usffatteet; bet weena alga, gribbu Subsu
fantori deeneht. Es effu wiffos kophmanna dar-
bës smalki mahzihts un linnu-audeklu andeli probtu
ittin gruntigi; warru Sums fazzihst, us kurreen
audekli jafuhsta, lai warreet trihs reis tif dauds
pelniht, ka libds schim. Par to wairaf nepagehru
ka pufsi no tam, kas flaidri wairaf winnehts. Tas
irr padohms, fur pelnu nekahda wihse nesaudeseet
un pee kam arri zittu isdohschanu nekahdu naw.“

Kophmans lohfti brihnedamees klausjahs, un ne-
sapratta, ko no wiffa ta dohmaht. Schwesch, tiffko no
sehna gaddeem ahra tizzis jaunellis teizahs, ka jau
effoht pilnigs kophmans un runnaja no tahdahm
weetahm, fur warr pulsa pelniht, it ka wiss tas
buhtu no peedurknehm iskrattams. Kophmans fahka

